

Od redakcji

Aktualny numer naszego czasopisma zatytułowany: „Polityka migracyjna a prawa człowieka” poświęcony jest głównie zagadnieniom związanym z migracją. Ponieważ bardziej pierwotnym niż prawo do migracji jest prawo do pozostania w kraju oraz do bezpiecznego powrotu do swojej ojczyzny i swojego domu, rozpoczynamy od tekstu Eweliny Ochab omawiającego kwestię prawa uchodźców do powrotu w kontekście rdzennych społeczności zamieszkujących równinę Niniwy. Aby powrót uchodźców był możliwy społeczność międzynarodowa musi zapewnić powracającym bezpieczeństwo, restytucję mienia, przywrócenie sprawiedliwości oraz odbudowę kraju, w tym także zapewnienie miejsc pracy. Ks. Bruno-Marie Duffe podejmuje w swoim tekście etyczne i teologiczne aspekty migracji, w tym także teologiczne uzasadnienie obowiązku gościnności. Gérard – François Dumont analizuje podejście Angeli Merkel do nielegalnej migracji określane popularnie jako *willkommen Politik*. Przytacza racje jakie legły u podstaw takiego podejścia, z których część poprzedziła sam kryzys migracyjny z 2015 r. Jedną z nich jest trwający w Niemczech kryzys demograficzny, negatywnie odbijający się na gospodarce. Analizuje także konsekwencje wynikające z odmienności kulturowej nowych przybyszów i Niemców, zwłaszcza różnice w podejściu do prawa. Przedstawia także dostępne wówczas alternatywne scenariusze rozwiązania problemu migracyjnego. Łukasz Kaczmarczyk poddaje refleksji aspekty ekonomiczne polityki migracyjnej. Zauważa, że istnieje czarny rynek przemytu migrantów, trudny do zwalczania z uwagi „na wzajemnie czerpane korzyści przez uczestników transakcji zawieranych na rynku usług wspierających migrację”. Podnoszenie standardów praw człowieka w trakcie procesu migracji zwiększa zapotrzebowanie na usługi przemytnicze, natomiast zaostrzenie polityki migracyjnej może przyczynić się do obniżania tychże standardów. Piotr Ślusarczyk

analizuje w swoim tekście pojęcie islamofobii oraz sposób jego użycia w dyskursie społecznym, politycznym i naukowym. Zwraca uwagę na ryzyko ideologizacji tego terminu w przestrzeni politycznej. Podobny wątek podejmuje Mariusz Sulkowski. W kontekście koncepcji dwóch państw św. Augustyna, opisuje on ideę *jāhiliyyah* Sajjida Qutby. O ile jednak pomysł św. Augustyna rozdzielał to, co boskie i to, co cesarskie, o tyle w wizji Qutby te dwa porządki są ściśle ze sobą związane, pozostając w nieuniknionym konflikcie.

Dwa kolejne teksty poświęcone są myśli niedawno zmarłego niemieckiego filozofa i prawnika Ernst-Wolfgang Böckenfördego. Ks. Peter Schallenberg analizuje kwestię roli państwa w zestrojeniu wolności obywateli z ich obowiązkiem dążenia do dobra. Sławomir Sowiński zajmuje się tzw. paradoksem Böckenfördego, odnoszącym się do niezbędności religijnych uzasadnień wartości koniecznych z punktu widzenia polityki. Jak zauważa Sowiński, współcześnie obserwujemy ryzykowną tendencję do znoszenia napięcia między religią a polityką bądź poprzez ich utożsamienie bądź poprzez całkowite ich odseparowanie.

Pozostałe artykuły należą do *miscellanea*. Tamás Nyirkos analizuje zagadnienie tzw. świeckich religii. Posługując się terminologią Carla Schmitta, zauważa on rozwój politycznych ideologii upodabniających się do systemu wierzeń religijnych. Nazywanie ich świeckimi religiami, zdaniem autora, z uwagi na zasadniczą różnicę między religiami odnoszącymi się do Bytu transcendentnego a wewnątrzświatowymi ideologiami, w większym stopniu zaciemnia niż rozjaśnia debatę. Jarosław Macała podejmuje kwestię religii jako elementu badań geopolitycznych. W związku z rosnącą rolą religii we współczesnej polityce w skali globalnej, postuluje on powstanie samodzielnej dyscypliny geopolityki religii. Jerzy Ciechański prowadzi refleksję nad stosunkiem Kościoła katolickiego do kategorii postępu. Czyni to w kontekście dyskusji wokół praw człowieka toczącej się w Radzie Europy. Rosita Garškaitė podejmuje próbę odpowiedzi na pytanie dlaczego katolicy wspierają proces integracji europejskiej. Zauważa, że zasadnicze argumenty, dostępne w ramach interpretywizmu, umykają w pozytywistycznej analizie.

Laura Chamberland i Hernan Tesler-Mabé prowadzą refleksję nad brakiem istotnych znaków obecności żydowskiej w zrekonstruowanej warszawskiej dzielnicy Muranów oraz w Majdanku. Odtworzenie po drugiej wojnie światowej struktury dzielnicy Muranów, całkowicie obalanej w gruzy przez niemieckich nazistów, z pominięciem zasadniczych elementów przeszłości określają mianem „historycznej niesamowitości”.

Aniela Dylus prowadzi refleksję nad miejscem i rolą zasady pomocniczości w koncepcji społecznej gospodarki rynkowej. Zauważa, że sensowny namysł nad tym zagadnieniem możliwy jest dopiero po przyjęciu dwóch zasad etycznych: wolności i sprawiedliwości.

Dominique Vermersch prowadzi refleksję nad zadaniem katolickiego uniwersytetu we współczesnym świecie. Stwierdza, że w naukowych badaniach rozum ludzki został dziś zredukowany do rozumu utylitarnego i pozytywistycznego. W konsekwencji ludzkie poznanie zostaje odcięte od transcendencji, a nauka od pojęcia prawdy obiektywnej. Misją uniwersytetu katolickiego jest zatem przywrócenie pierwotnej jedności wiary i rozumu.

Wojciech Roszkowski przedstawia początki Kościoła katolickiego w angielskich koloniach na terenie Ameryki Północnej. Zwraca uwagę, że katolicy mieli bardzo istotny wpływ na ukształtowanie się amerykańskiej tradycji tolerancji religijnej, która następnie została podjęta przez Ojców Założycieli Stanów Zjednoczonych.

Ks. Piotr Mazurkiewicz